

שבת קכג: (המשנה הראשונה) עד קכד: (המשנה)

ביאורי מושגים
כלי מתכות - מקבלי טומאה גם אם אין בהם בית קיבול.
כלי עץ - מקבלי טומאה רק אם יש בהם בית קיבול.
כלי אדמה - לא מקבלים טומאה כלל וכלל.

משנה

מוט המשמש להיפוך הזיתים:
 אם יש לו עיבוי בקצה - מותר לטלטלו ומקבל טומאה,
 אם אין לו עיבוי בקצה - מותר לטלטלו אבל לא מקבל טומאה.

המוט ודאי נחשב כלי בכל מקרה - ולכן הוא מותר
 בטלטול בשבת,
 עם זאת כאשר אין לו עיבוי הוא נחשב פשוטי כלי
 עץ, לכן על אף שהוא כלי אינו מקבל טומאה.

משנה

ר' יוסי: כלי שמקפידים להשתמש בו אך ורק לשימושו הייעודי - אסור בטלטול.

הגמרא מיישבת את הסתירה שבין הקביעה שכלי שמלאכתו לאיסור
 מותר בטלטול לבין ברייתות האוסרות זאת:
ברייתא א' אוסרת טלטול מדוכה:
 אביי (לשיטתו): מדובר כשמטלטל לצורך מקומה,
 רבא (לשיטתו): מדובר כשמטלטל למנוע נזק,
ר' אלעזר: זוהי ברייתא קדומה מהתקופה שבה כלי שמלאכתו לאיסור
 היא אסור בכל טלטול.
רבה: הברייתא היא לשיטת ר' נחמיה האוסר לטלטל כלי שלא לצורך
 ייעודו המרכזי.
ברייתות ב' וג' אוסרות טלטול קני השולחן ומוטות הפסח:
ר' אלעזר: אלו ברייתות קדומות מהתקופה שבה כלי שמלאכתו לאיסור
 היה אסור בכל טלטול.
רבה: שם ניתן להסתדר גם בלי טלטול הכלי (מכאן הסיקו הראשונים
 שהיתר טלטול כלי שמלאכתו לאיסור הוא רק כשאין ברירה).
בברייתא ד' אוסר ר' יהושע לטלטל מפתח:
ר' אלעזר: אלו ברייתות קדומות מהתקופה שבה כלי שמלאכתו לאיסור
 היה אסור בכל טלטול.
רבה: הברייתא מתייחסת לחצר שאינה מעורבת ור' יהושע מבין
 שהפתח נחשב רשות נפרדת ולכן אין לטלטל ממנו את המפתח
 (ר' טרפון שהתיר לטלטל את המפתח סבר שהפתח נחשב חלק מהחצר).

שלבי גזירת איסור טלטול כלים:
שלב א':
בימי נחמיה בן חכילאי: אסרו לטלטל את כל
 הכלים, חוץ מ3 כלים הנחוצים לשימוש תמידי.
שלב ב':
 התירו לטלטל כלי שמלאכתו להיתר
אביי: לצורך גופו,
רבא: לצורך גופו ומקומו.
שלב ג':
 הוסיפו להיתר כלי שמלאכתו להיתר
אביי: גם לצורך מקומו,
רבא: גם כדי למנוע נזק לכלי.
שלב ד':
 התירו לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור
אביי: לצורך גופו,
רבא: לצורך גופו ומקומו.

הריטב"א: גם
 כלי אוכל
 ושתייה לא
 נאסרו בגזירה
 הראשונית.

הערה: מח' אביי ורבא מקבילה למח'
 רבה ורבא! (וכן גם הקושיה
 והתירוץ מברייתא א').
 לסיכום השיטות עיין בעמוד הבא.

משנה

כלי שאינו מוקצה:
ת"ק: מותר בטלטול.
ר' נחמיה: מותר לטלטלו רק
 ליעודו המקורי

במה נחלקו התנאים:
כלי שמלאכתו לאיסור
לצורך גופו: מח' התנאים.
לצורך מקומו: רבה: כולם אוסרים.
רבא: מח' התנאים.
למנוע נזק לכלי: כולם אוסרים.

כלי שמלאכתו להיתר
לצורך ייעודו הרגיל: כולם מתירים.
לצורך מקומו: רבה: מח' התנאים.
רבא: כולם מתירים.
למנוע נזק: רבה: כולם אוסרים.
רבא: מח' התנאים.

הסתירה בין המקורות - היא מח' תנאים:

אפשרות א': ר' אליעזר ור' יהושע נחלקו האם ניתן להערים ולהעלות מבור את כל הבהמות שנפלו לשם (ר"י) או רק בהמה אחת (ר"א). ר"י סבר שבי"ט מצמצמים בגזירות ור"א סבר שהגזירות הם כמו בשבת.

אפשרות זו נדחתה - שם יש סיבות ייחודיות מצד אחד צער בע"ח ומהצד השני ניתן להאכיל את הבהמות בבור.

אפשרות ב': ב"ש וב"ה נחלקו האם מותר להוציא בי"ט מרה"י לרה"ר. הסתירה במשניות בעניין מוקצה בי"ט מקבילה למח' ב"ש וב"ה לגבי הוצאה מרה"י לרה"ר.

מקורות הסוברים שיישרו קו בין יו"ט לשבת:
 1. המשנה: 'אין בין שבת ליו"ט אלא אוכל נפש בלבד'.
 2. המשנה: 'חתיכת עץ ביו"ט אסורה בטלטול' - בי"ט הבקעת משמשת כחומר תבעירה, ובכל זאת אנו אוסרים להשתמש בה כיוון שבשבת היא לא מוגדרת ככלי - מכאן ש'מיישרים קו'.

מקור הסובר שישנם הבדלים בין יו"ט לשבת:
 1. המשנה: 'הורדת פירות מהגג דרך הארובה כדי להצילם מהגשם - אסורה בשבת ומותרת ביו"ט'.

סיכום שיטות האמוראים בעניין טלטול כלים בשבת

רבה ואביי: מלאכתו להיתר - מותר לטלטלו לצורך גופו, ומקומו.
 מלאכתו לאיסור - מותר לטלטלו לצורך גופו.

רב ר"א ורבא: מלאכתו להיתר - מותר לטלטלו לצורך גופו, מקומו, ולמנוע נזק.
 מלאכתו לאיסור - מותר לטלטלו לצורך גופו, ומקומו.